

TURVAOHJEITA SENIOREILLE

**RIKOKSENTORJUNTANEUVOSTO
RÅDET FÖR BROTTSFÖREBYGGANDE**

Sisällysluettelo

Koti turvallisemmaksi	4
<i>Varmista tulija – älä päästä tuntematonta kotiisi</i>	4
<i>Ilmoita läheisen aiheuttamasta uhasta</i>	6
<i>Estä asuntomurto kotiisi</i>	7
<i>Suojaa omaisuutesi</i>	9
<i>Toimenpiteet ennen matkaa tai pitkää poissaoloa</i>	10
Asioi turvallisesti kodin ulkopuolella	11
<i>Turvallisesti pankkiautomaatilla</i>	11
<i>Suojaa rahojasi</i>	12
<i>Turvallisesti ostoksilla ja julkisilla paikoilla</i>	12
Varo petoksia ja huijauksia.....	14
<i>Varo valepoliisia ja muita huijareita</i>	14
<i>Ole tarkkana kaupanteossa</i>	15
<i>Suojaa henkilötietosi</i>	16
<i>Toimi turvallisesti internetissä</i>	17
Lisätietoa ja ohjeita verkossa	18
Jos joudut rikoksen uhriksi	19
Tärkeät puhelinnumerot	20

Kuvat: Lehtikuva, Rodeo ja rikosentorjuntaneuvosto.

Hyvä Seniori!

Uutiset rikoksista ja väkivallasta saavat meidät usein pohtimaan omaa turvallisuuttamme. Etenkin iäkkäät ihmiset saattavat tuntea itsensä uhatuksi, vaikka tutkimusten mukaan heillä on muuhun väestöön verrattuna pienempi riski joutua rikoksen uhriksi. On kuitenkin rikoksia, jotka kohdistuvat erityisesti ikääntyneisiin ja joissa käytetään hyväksi iästä tai sairaudesta johtuvaa heikkoutta. Ikääntynyt saattaa esimerkiksi joutua helpommin petoksen kohteeksi ja häneltä voidaan viedä omaisuutta ”auttamisen” yhteydessä. Rikoksenteekijä voi olla tuntematon, mutta hän voi olla myös perheenjäsen, tuttava tai muu lähipiiriin kuuluva. Rikoksesta voi aiheutua ikääntyneelle uhrille merkittäviä taloudellisia ja myös terveydellisiä seurauksia.

Tässä oppaassa neuvotaan, miten rikoksilta voi suojautua. Lisäksi kerrotaan, mitä tehdä, jos kaikesta huolimatta joutuu rikoksen uhriksi. Rikossentorjuntaneuvosto toivoo, että nämä ohjeet voivat olla apuna Sinunkin turvallisuutesi ja turvallisuudentunteesi parantamisessa.

Oppaan on laatinut rikossentorjuntaneuvoston työryhmä, jossa oli mukana asiantuntijoita mm. ministeriöistä, poliisista ja järjestöistä. Neuvoston sihteeristö on päivittänyt opasta 2017.

Koti turvallisemmaksi

Useimmille meistä koti on turvallinen paikka. Kodissamme saattaa kuitenkin olla riskejä, joita emme ole tulleet ajatelleeksi. Seuraavilla keinoilla voit lisätä kotisi turvallisuutta vähällä vaivalla.

Varmista tulija – älä päästä tuntematonta kotiisi

Kannattaa aina varmistaa, että kotiisi pyrkivä henkilö on oikealla asialla. Kotipalvelu tai kotisairaanhoido ilmoittaa etukäteen, mihin aikaan työntekijä tulee luoksesi. Myös ystävien ja sukulaisten kanssa on hyvä sopia käynnistä etukäteen. Kun tuntematon soittaa ovikelloasi, toimi oheisten ohjeiden mukaan.

Jos talossa on **ovisummeri**, älä päästä epäilyttävää vierasta sisään rakennukseen.

Ulko-ovessa on hyvä olla **ovisilmä** ja **turvaketju**. Ennen oven avaamista tarkista tulija ovisilmästä ja varmista, että turvaketju on kytketty kiinni. Jos käytät pyörätuolia, asennuta ovisilmä ja turvalukko sopivalle korkeudelle.

Ulkopuolella tulee olla **riittävä valaistus** tulijoiden tunnistamiseen. Ulkova-laisimissa kannattaa käyttää liiketunnistimia.

Omakoti- ja rivitalossa asuvan tulee muistaa **takaoven lukitus** ennen etu-oven avaamista. Joskus varkaita on kaksi, ja toinen voi hiipiä sisään asuntoon takaoven kautta samalla kun rikostoveri kiinnittää huomiosi etuovella.

Älä päästä tuntematonta ihmistä sisälle asuntoon. Jos tulija väittää olevansa esimerkiksi kotihoidosta, ilman että käynnistä on sovittu, pyydä häntä näyttämään henkilöllisyyspaperinsa. Oikealla asialla oleva henkilö ei tästä pahastu. Voit varmistaa, pitääkö tulijan esittämä työnantajan tai yrityksen puhelinnumero paikkansa soittamalla numerotiedusteluun (esim. numero 118). Älä käytä tulijan henkilökortissa esitettyä puhelinnumeroa, sillä siihen voi vastata hänen rikostoverinsa. Jos vähänkin epäilet, älä päästä vierasta sisälle asuntoon.

Epäilyttävissä tilanteissa ota yhteys poliisiin (häätänumero 112).

Ilmoita läheisen aiheuttamasta uhasta

Joskus oma perheenjäsen, sukulainen tai muu tuttava voi käyttäytyä uhkaavasti. Jos läheisesi on sinua kohtaan väkivaltainen, uhkailee, kiristää tai vaatii sinulta rahaa, hae ulkopuolista apua, vaikka se tuntuisi vaikealta. Läheisen uhkaava tai väkivaltainen käytös ei ole sinun syytäsi eikä sitä tarvitse hävetä.

Mieti valmiiksi, miten toimit uhkatilanteessa. Pyri poistumaan kotoa turvallisesti. Mieti etukäteen, mistä ovesta on turvallisinta poistua. Pidä matkapuhelin lähetyvilläsi ja ota se mukaasi. Voit pakata laukkuun valmiiksi lompakon, avaimet, lääkkeet ja muut henkilökohtaiset tavarat ja laittaa laukun paikkaan, josta se on helppo ottaa mukaan. **Muista, että tärkeintä on oma turvallisuutesi** – poistu uhkaavasta tilanteesta mahdollisimman nopeasti ja hälytä apua.

Jos tiedät turvallisen ja luotettavan ihmisen, kerro hänelle tilanteestasi ja sovi, että voit soittaa hänelle hätätilanteessa. Voitte sopia koodin (esimerkiksi sanan tai lauseen), jonka sanot puhelimesta, jotta hän tietää tulla paikalle. Voit myös ottaa yhteyttä **ikäihmisiä auttavaan Suvanto-linjaan, puh. 0800 06776**. Sieltä saat neuvoja ja tukea tilanteeseesi. Auttava puhelin palvelee tiistaisin ja torstaisin kello 12–16. Samasta numerosta saa laki-neuvontaa parillisten viikkojen keskiviikkoina klo 16–18. Soittaminen on ilmaista ja sen voi tehdä nimettömästi.

Jos uhkaava tilanne on meneillään tai joudut pahoinpidellyksi, soita hätänumeroon 112. Jos sinulla on turvaranneke tai -puhelin, voit käyttää myös sitä.

Estä asuntomurto kotiisi

Suurin osa asuntomurroista tehdään ovien kautta päiväsaikaan. Varas osaa käyttää hyväkseen ihmisten huolimattomuutta ja valitsee mahdollisimman helpon kohteen. Vaikka kotivakuutus olisi kunnossa, ei raha koskaan korvaa menetetyn omaisuuden tunnearvoa eikä murron aiheuttamaa vaivaa ja mielipahaa. Voit omalla toiminnallasi ehkäistä kotiisi kohdistuvaa asuntomurron riskiä.

Varmista, että ulko-ovessa on **turvalliset lukot**. Lukitse ovi, vaikka poistut asunnosta vain hetkeksi. Älä kuitenkaan lukitse turvalukkoa, kun olet itse kotona, sillä hätätilanteessa se hankaloittaa omaa ulospääsyäsi ja pelastushenkilökunnan sisäänpääsyä.

Kodin avainta ei tule säilyttää piilossa ulko-oven lähellä esimerkiksi kukkaruukussa tai ikkunalaudan tai kynnyksen alla. Anna vara-avain luotetun henkilön haltuun.

Älä kiinnitä **avaimenperäsi** osoitettasi, nimeäsi tai puhelinnumeroasi.

Muuton yhteydessä sarjoituta kotisi lukot uudelleen lukkosepällä. Et voi tietää, montako avainta asuntoon on teetetty ja kenellä ne ovat.

Varmista, että **kotivakuutus** on ajan tasalla. Selvitä, mitä vakuutus korvaa.

Jos koet, että tarvitset kotiisi **hälytysjärjestelmän**, se on suositeltavaa hankkia alan liikkeestä ja varmistaa, että se on helppokäyttöinen.

Jos epäilet, että kotonasi on murtomies, älä mene sisään. Soita poliisille yleiseen hätänumeroon 112.

Jos murtovaras on päässyt kotiisi ja olet itse kotona, toimi näin:

- Pysy rauhallisena. Älä yritä fyysisesti pidätellä tunkeutujaa. Tavallinen murtovaras ei halua vahingoittaa sinua. Hän haluaa viedä arvoesineet ja rahat ja poistua nopeasti.
- Yritä painaa muistiin murtovarkaan tuntomerkkejä – erityisesti kasvonpiirteet. Jos varkaalla on ajoneuvo, yritä katsoa sen rekisterinumero tai muita tuntomerkkejä.
- Soita hätänumeroon 112 heti murtovarkaan lähdettyä.

Suojaa omaisuutesi

Älä säilytä lompakkoasi tai käsilaukkuasi eteisessä, josta varkaan on helppo napata se, jos ovi on auki.

Älä pidä suuria summia käteistä rahaa kotona tai mukanas. Vältä ovensuu-ostoksia – silloin näytät, että pidät rahaa kotona.

Valokuvaa arvoesineesi. Tämä auttaa vakuutuskorvausten saamisessa ja voi auttaa myös poliisia tunnistamaan varastetut arvoesineesi.

Voit säilyttää arvotavaroita pankin tallelokerossa. Jos tämä ei ole mahdollista, pidä niitä kotonasi lukitussa piilossa. Korurasiaan voi jättää harhautukseksi edullisia koruja. Tämä saattaa ehkäistä varasta etsimästä tarkemmin muita arvoesineitä.

Toimenpiteet ennen matkaa tai pitkää poissaoloa

Tarkista, että **ulko-ovet, ikkunat, autotalli ja muut tilat** on lukittu.

Älä jätä matkastasi tai muusta pitkästä poissaolostasi kertovaa viestiä ulko-oveen tai puhelinvastaajaan. Sellainen on murtautujalle selkeä viesti siitä, että asunto on tyhjillään.

Samaa viestii täysi postilaatikko tai ylipursuava postiluukku. **Keskeytä sanomalehtien ja postin jakelu** matkan ajaksi. Tai jätä avain luotetun henkilön haltuun ja pyydä häntä säännöllisesti hakemaan sinulle saapunut posti.

Voit uskotella, että joku on kotona jättämällä muutaman **lampun palamaan**. On hyvä hankkia ajastimet, jotka kytkevät valot päälle ja pois päältä. Jos asut omakoti- tai rivitalossa, huolehdi, että joku luo lumet ulko-oveltasi tai muuten **pitää talon asutun näköisenä** poissaolosi aikana.

Kerro naapureillesi poissaolostasi: miten kauan olet poissa ja miten sinuun saa tarvittaessa yhteyttä.

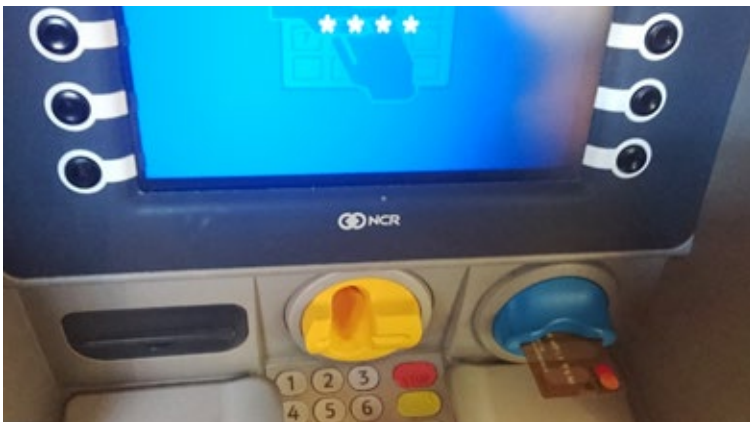
Asioi turvallisesti kodin ulkopuolella

Omaisuuksien suojaus on hyvä ottaa huomioon, kun liikkuu kodin ulkopuolella. Älä pidä mukana suuria summia käteistä rahaa, vaan suosi maksukortin käyttöä. Kun käytät maksukorttia, muista aina suojata tunnuslukusi pankkiautomaatilla ja kaupan kassalla.

Turvallisesti pankkiautomaatilla

Jos nostat käteistä rahaa, tee se päiväsaikaan ja näkyvällä paikalla sijaitsevasta **pankkiautomaatista**. Varmista, ettei kukaan näe näppäilemääsi tunnuslukua. Jos joku seisoo liian lähellä, pyydä häntä siirtymään kauemmas. Älä ota vastaan apua vierailta pankkiautomaatin käytössä.

Ole tarkkana, jos joku lähestyy tai puhuttelee sinua, kun asioit pankkiautomaatilla. Rikolliset saattavat katsoa olkasi yli, kun näppäilet korttisi tunnusluvun. Tämän jälkeen he kiinnittävät huomiosi muualle ja varastavat korttisi automaatista tai korvaavat sen väärällä kortilla. Rikollinen voi esimerkiksi harhauttaa laittamalla maahan tavaraa ja väittää sen pudonneen sinulta.

Jos asiointisi pankkiautomaatilla on häiriintynyt, muista tarkistaa, että sinulla varmasti on **oma pankkikorttisi tallessa**. Jos se on kadonnut tai sen tilalla on väärä kortti, ota välittömästi yhteyttä pankkikorttien sulkupalveluun (numero 020 333).

Suojaa rahojasi

Älä säilytä pankki- tai luottokortin tunnuslukua lompakossasi tai käsilaukussasi. Opettele ulkoa maksukorttiesi tunnusluvut. Suosi pankkikortin **lähimaksua** – tällöin sinun ei tarvitse näppäillä tunnuslukua, kun teet pieniä, korkeintaan 25 euron ostoksia.

On suositeltavaa asettaa pankkitilille päivittäinen **nostoraja**, jolloin sieltä ei voi nostaa suuria summia kerrallaan. Mieti, paljonko käteistä todella tarvitset päivittäin – nostorajaa voi muuttaa tilapäisesti, jos rahan tarve muuttuu. Voit myös asettaa maksukortille maksurajan ja estää kortin käytön ulkomailla. Kysy pankistasi ohjeita rajojen asettamiseen.

Voit sopia pankin kanssa **suoramaksusta**. Tällöin pankki hoitaa puolestasi vuokran tai yhtiövastikkeen ja muut kuukausittaiset maksut.

Turvallisesti ostoksilla ja julkisilla paikoilla

Pankki- tai luottokortin kanssa on hyvä olla varovainen, mutta sitä on turvallisempi pitää mukana kuin käteistä rahaa. Jos käytät käteistä rahaa, käsittele sitä varoen. Älä anna sivullisten nähdä lompakkosi sisältöä esimerkiksi kaupan kassalla.

Älä jätä lompakkoasi tai käsilaukkuasi vartioimatta ostoskärryihin, rollaattoriin tai kaupan tiskille.

Ole tarkkana, jos otat **tuntemattomalta** vastaan apua kassien tai rollaattorin kanssa.

Ole erityisen valpas tungoksessa, bussissa, metrossa ja kauppajonossa. Jos joku yrittää varastaa käsilaukkusi tai lompakkosi, **älä vastustele** vaan anna hänen viedä se. Näin säästyt vammautumiselta.

Liiku mahdollisuuksien mukaan vain **hyvin valaistuilla alueilla**. Se ehkäisee myös tapaturmia.

Käy asioilla yhdessä ystäväsi kanssa. Pareittain tai useamman hengen ryhmässä on turvallisempaa liikkua kuin yksin.

Pidä mukanas matkapuhelinta. Hätätilanteessa soita hätänumeroon 112. Se onnistuu myös lukitusta puhelimesta.

Varo petoksia ja huijauksia

Muista: jos jokin kuulostaa liian hyvältä ollakseen totta, se tuskin onkaan, vaan kyseessä on huijauksen yritys. Jos asia epäilyttää, keskustele siitä luotettavan tahon kanssa.

Ikääntyneillä on yhä suurempi riski joutua petoksen uhriksi. Huijarit saattavat käyttää hyväkseen ikääntyneen taloudellista tilannetta, terveydentilaa tai riippuvuutta muista ihmisistä. Huijarit voivat lähestyä yllättäen, ja siksi on syytä olla tarkkana.

Varo valepoliisia ja muita huijareita

Valepoliisit pyrkivät huijaamaan ikäihmisiltä rahaa. Ole varuillasi, jos joku ottaa sinuun yllättäen yhteyttä ja esiintyy poliisina tai käyttämäsi pankin virkailijana. Tämä henkilö saattaa soittaa sinulle tai tulla kotiovellesi. Hän saattaa ilmoittaa tekevänsä jonkinlaisia tarkistuksia ja pyytää sinua luovuttamaan pankkitietojasi, tunnuslukujasi tai luottokorttitietojasi. **Poliisi tai pankki ei koskaan tee tällaisia pyyntöjä** – kyseessä on hyvin todennäköisesti petoksen yritys.

Jos yhteydenotto epäilyttää, pyydä yhteydenottajan yhteystiedot. Voit varmistaa ne poliisilaitokselta tai pankista, jota kävijä sanoo edustavansa, tai numerotiedustelusta. Jos yhteystiedot eivät pidä paikkaansa, ota heti yhteyttä poliisiin ja ilmoita tapauksesta, sillä myös tieto rikoksen yrityksestä on hyödyllinen poliisille.

Ole tarkkana kaupanteossa

Yleisesti kannattaa olla varovainen, kun tekee kauppaa **puhelinmyyjien** kanssa. Pysy lujana, sillä joskus soittajat yrittävät saada sinut tuntemaan syyllisyyttä, jos et osta heidän tuotteitaan. Jos tilaat puhelinmyyjältä jotain, tarkista tilauksen ehdot, jotta et vahingossa sitoudu pitkään tilaukseen.

Harkitse puhelinnumerosi vaihtamista ja muuttamista salaiseksi.

Useimmiten huijarit ottavat ikäihmiseen yhteyttä puhelimitse. Jos joudut huijauksen kohteeksi tai saat myyjiltä häiritseviä yhteydenottoja, kannattaa puhelinnumero vaihtaa ja salata. Numeron vaihtaminen ja salaaminen onnistuu helposti puhelinoperaattorisi kautta. Operaattorisi voi antaa uuden tai salaisen numeron omille yhteystiedoillesi – näin tutut saavat sinuun edelleen yhteyden, mutta numero ei päädy väärin käsiin.

Kotiisi pyytämättä tulleiden myyjien tai remonttimesten kanssa on syytä olla varovainen. Epärehelliset myyjät saattavat esimerkiksi kaupa-

ta epäilyttävän edullista tavaraa ja vaatia käteismaksua. Pyytämättä tulleet remonttimiehet voivat ilmoittaa tekevänsä tarkistuksia ja esittää korjauksia, jotka eivät todellisuudessa ole tarpeellisia. Jos vierailija käyttäytyy painostavasti tai uhkaavasti, sano soittavasi poliisille.

Älä koskaan allekirjoita asiakirjoja, joita et ymmärrä tai joita sinun ei anneta rauhassa lukea. Epäilyttävissä tapauksissa ota yhteyttä lähiomaiseen, muuhun luotettuun henkilöön, lakimieheen tai poliisiin.

Kotimyyynnissä tuotteen tai palvelun myyjän on lain mukaan annettava kahden viikon katumusaika, jonka aikana voit vielä **perua kaupat**. Tämän jälkeenkin kauppa voidaan perua, jos kotimyyntiasiakirjat eivät ole asianmukaiset tai jos asiakas ei ole ymmärtänyt kaupan ehtoja. Epäselvissä tapauksissa ota yhteyttä kuluttajaneuvontaan.

Varo laskujen näköisiä mainoksia tai laskuja, joita sinun ei pitäisi saada. Sinun ei tarvitse maksaa laskua, jos et ole tilannut mitään.

Suojaa henkilötietosi

Älä koskaan anna henkilötunnustasi tai henkilötietojasi tuntemattomalle tai epäluotettavalle taholle. Esimerkiksi puhelinmyyjät eivät tarvitse henkilötunnustasi.

Älä heitä henkilötietojasi sisältäviä asiakirjoja paperinkeräykseen, josta joku voi saada ne haltuunsa. Hanki lukollinen postilaatikko, josta kukaan ulkopuolinen ei pääse tutkimaan postiasi. **Pidä myös lompakkosi, maksukorttisi ja muut tärkeät kortit huolellisesti tallessa**.

Mieti tarkkaan, mille **verkkosivuille** annat henkilötietosi. Vältä myös henkilökohtaisten tietojen jakamista **sosiaalisessa mediassa**: huolehdi, ettei esimerkiksi kuvissa näy tärkeitä asiakirjoja tai tietoja.

Jos **henkilöllisyystodistuksesi katoaa**, tee siitä välittömästi **katoamisilmoitus** poliisin nettisivuilla tai käymällä poliisilaitoksella.

Toimi turvallisesti internetissä

Ole tarkkana, kun asioit **verkkokaupoissa**. Tarkista verkkokaupan yhteystiedot ja tilausehdot. Älä usko liian hyvältä kuulostavia tarjouksia. Ole tarkkana internetin **myyntisivustoilla**, joissa ihmiset kauppaavat tavaroitaan (esimerkiksi www.huuto.net ja www.tori.fi). **Tutustu etukäteen myyntisivustojen turvallisuusohjeisiin.**

Voit suojautua huijareilta esimerkiksi seuraavilla keinoilla:

- **Käytä postiennakkoa, jos haluat ostaa tuotteen tuntemattomalta yksityishenkilöltä.** Tällöin voit tarkistaa tilaamasi tuotteen ennen sen maksamista.
- Älä turhaan jaa **puhelinnumeroasi** tai muita **yhteystietojasi** myyntisivustoilla.
- Myyntisivustoilla voit tutustua tuotteen **myyjän profiiliin** ja hänen mahdollisesti saamaansa palautteeseen.

Sähköpostiin tulevissa huijausviesteissä lupailaan usein isoa perintöä, voittoa tai muuta mahdollisuutta saada rahaa. Niissä saatetaan myös pyytää auttamaan rahallisesti jotakin ennestään tuntematonta tahoja. Tarkista,

mistä tällainen viesti on lähetetty. Jos se vaikuttaa epäilyttävältä, poista se mieluiten avaamatta tai lukematta sitä.

Tilausansaan voi joutua mainoksen kautta. Varo mainoksia, joissa sinulle mainostetaan ilmaista tai lähes ilmaista kokeilua, näytepakkausta tai esimerkiksi älypuhelinta. Voit joutua sitoutumaan pitkään tilaukseen. Tutki aina tilausehdot tarkkaan. Jos joudut tilausansaan, tee valitus suoraan tuotetta myyvälle yritykselle ja ota tarvittaessa yhteyttä kuluttajaneuvontaan.

Varo myös **romanssihuijauksia**. Jos esimerkiksi Facebookissa tai deittipalstalla tapaamasi ihminen pyytää sinua lähettämään itselleen rahaa, jotta hän pääsee luoksesi, ole varuillasi. Kyseessä on todennäköisesti huijari, joka käyttää **valeprofiilia**. Tutki henkilön profiilia: huijarin profiili on usein vastikään luotu, hänellä ei ole muita kontakteja palvelussa ja profiilikuva on internetistä poimittu. **Täysin tuntemattomien ihmisten kaveripyyntöjä ei kannata hyväksyä** – tällöin välttyy huijauksen mahdollisuudelta.

Lisätietoa ja ohjeita verkossa

Poliisi, www.poliisi.fi

– Rikosten estäminen on yksi poliisin keskeisistä tehtävistä. Poliisin tehtävänä on neuvoa myös rikoksen uhriksi joutuneita. Poliisin sivustolla annetaan paljon näihin liittyvää tietoa.

Rikosuhripäivystys, www.riku.fi

– Rikosuhripäivystys tarjoaa tukea ja neuvoja rikoksen uhreille, heidän läheisilleen ja rikosasiassa todistaville. Verkkosivuilta löytyy esimerkiksi oppaita rikoksen uhrille ja uhrin läheisille ja ohjeita oikeusprosessia varten ja rikoksilta suojautumiseen.

Tietoa ikäihmisille kotona asumisen turvaksi, www.vtkl.fi

(→ Kehitämme → Kotiturva-hanke → Oppaat) Vanhustyön keskusliiton laatimassa oppaassa on ohjeita mm. kodin turvaratkaisuihin ja turvalliseen kaupantekoon.

Kuluttajavirasto, www.kuluttajavirasto.fi/huijaukset

– Kuluttajaviraston verkkosivuilla annetaan tietoa erilaisten huijausten tunnistamiseksi ja torjumiseksi.

Kodin kyberopas – Ohjeita digitaaliseen arkeen,

www.turvallisuuskomitea.fi (→Materiaalit)

– Oppaassa on käytännön ohjeita laitteiden, internetin ja sosiaalisen median turvalliseen käyttöön.

Jos joudut rikoksen uhriksi

Kiireellisessä hätätilanteessa soita hätänumeroon 112. Tällöin henki, terveys tai omaisuus on uhattuna tai vaarassa.

Tee rikoksesta aina ilmoitus poliisille. Yritä muistaa henkilöstä ja tilanteesta mahdollisimman paljon poliisin tiedusteluja varten. Vältä koskemasta mihinkään ennen kuin poliisi on käynyt, jotta poliisi pääsisi varkaan jäljille ja saisi tämän kiinni. Kiireettömässä tapauksessa soita asuinpaikkasi poliisilaitokselle.

Jos lompakkosi varastetaan, ilmoita asiasta **heti pankkikorttien ja henkilökorttien sulkupalveluun.**

Jos epäilet myyjän tai remonttimiehen pettäneen sinua, ota yhteys **kuluttajaneuvontaan**. Jos epäilet joutuneesi huijatuksi, kerro asiasta poliisille. Näin voidaan estää myös uusia tapauksia.

Jos tarvitset apua tai tukea rikoksen johdosta, ota yhteys Rikosuhripäivystykseen. Sieltä saat käytännön neuvoja ja tarvittaessa oman tukihenkilön rikosasian käsittelyä varten. Rikosuhriyhdistyksen auttava puhelin **116 006** palvelee ma–ti kello 13–21 ja ke–pe kello 17–21. Juristin puhelinneuvonta **0800 161 177** päivystää ma–to kello 17–19.

Tärkeät puhelinnumerot

Yleinen hätänumero 112

Toimi näin:

1. Kerro mitä on tapahtunut ja missä
2. Vastaa sinulle esitettyihin kysymyksiin
3. Toimi sinulle annettujen ohjeiden mukaan
4. Älä lopeta puhelua ennen kuin saat siihen luvan

Jos hätänumero on hetkellisesti ruuhkautunut, älä sulje puhelinta! Kuulet nauhoitteen, jossa kehoitetaan odottamaan hetki linjalla. Hätäpuheluihin vastataan mahdollisimman nopeasti ja aina soittamisjärjestyksessä.

Poliisi 112 tai _____

Rikosuhripäivystys 116 006

Suvanto-linja 0800 06776

Pankkikorttien sulkupalvelu 020 333

Kuluttajaneuvonta 029 553 6901

Numerotiedustelu esim. 118 tai 020202

Kotipalvelu _____